

DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI
DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

DOCUMENTE STRĂINE
DESPRE
ROMÂNII

UNIVERSITATEA "LUCIA ȘELACĂ"
- SIBIU -
INVENTARIAT 1998

1979

BUCUREȘTI

20.075

Univ. Instit. de învăț. superioră Sibiu
INV. Nr. ~~12.075~~ 80

10 JUN 1985

LISTA DOCUMENTELOR

1. Herodot, *Istoriei*, informații despre traco-geto-daci / p. 10
2. Arian, *Expediția lui Alexandru cel Mare*, luptele cu geții din anul 335 i.e.n. / p. 12
3. Platon, *Carmide*, despre concepția medicală a tracilor. / p. 13
4. Strabon, *Geografia*, date în legătură cu domnia lui Burebista. / p. 14
5. Dio Cassius, *Istoria romană*, despre luptele dintre daci și romani. / p. 15
6. Iordanes, *Despre originea și faptele geților*, informații despre trecutul dacilor. / p. 20
7. Justinian, *Novellae*, crearea episcopiei Prima Justiniana. / p. 23
8. Kekaumenos, *Strategikon*, despre originea românilor sud-dunăreni. / p. 24
9. Presbiterul din Dioclean, *Regnum Slavorum*, arată că bulgarii au ocupat, în momentul venirii lor în Peninsula Haemus, pământul românilor. / p. 25
10. Ioan Kinnamos, în *Epitome*, se referă la faptul că în luptele dintre bizantini și unguri, din anul 1167, unul dintre generalii bizantini a avut în subordine mulți vlahi. / p. 25
11. 1199 — Fragment din scrisoarea papei Inocențiu al III-lea către Ioniță, regele românilor și al bulgarilor. / p. 29
12. 1202. Fragment din scrisoarea papei Inocențiu al III-lea către Ioniță, regele bulgarilor și al românilor. / p. 29
13. 1203. Fragment din scrisoarea papei Inocențiu al III-lea către Vasile, mitropolitul Bulgariei. / p. 31
14. Simon de Keza, *Chronicom Hungarorum*, informații despre românii din Pannonia și Transilvania. / p. 31
15. Notarul anonim al regelui Bela, *Faptele ungarilor*, despre luptele dintre formațiunile politice românești și unguri. / p. 32
16. Făzl ol Lah Räsîd, od-Din, *Suma istoriilor*, capitolul *Istoria principilor din Dâst-i Kîpcak*, privind luptele dintre tătari și români în 1241 / p. 40
17. 1247. *Diploma Ioanișilor*, cuprinde date despre formațiunile politice românești din sudul Transilvaniei, Olteniei și Munteniei. / p. 42
18. Geograf anonim, *Descrierea Europei Orientale*, despre români. / p. 47
19. *Cronica pictată de la Viena*, despre luptele dintre oștile regelui Ungariei și oștile românilor conduse de Basarab, anul 1330. / p. 47
20. 1335, decembrie 13. Privilegiul dat de Carol Robert de Anjou lui Nicolae, fiul lui Radoslav. / p. 50

21. 1395 martie 7. Tratatul dintre Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, și Mircea cel Bătrîn, domnul Țării Românești. / p. 51
22. Ioan de Sultanyeh, *Libellus de Notitia Orbis*, arată originea românilor din nordul și sudul Dunării și latinitatea limbii lor. / p. 54
23. 1455 octombrie 5, *Saruhanbeyli*. Scrisoarea sultanului Mehmed al II-lea prin care confirmă domnului Moldovei încheierea păcii în schimbul plății tributului anual. / p. 55
24. 1456 iunie 9 (860 Receb 5) *Yeni Derbend*. Porunca sultanului Mehmed al II-lea cu privire la respectarea privilegiilor acordate negustorilor români. / p. 56
25. 1475 ianuarie 25. Scrisoarea adresată de Ștefan cel Mare principilor europeni pentru a sprijini cu oști lupta antiotomană a românilor. / p. 56
26. 1477 mai 8. Expunerea lui Ion Țamblac, solul lui Ștefan cel Mare în fața Senatului și a dogelui Veneției prin care se solicită sprijin antiotoman. / p. 58
27. 1501. Enea Silvio Piccolomini. *Cosmographia*, prezintă date referitoare la originea poporului român. / p. 61
28. 1532. Francesco della Valle, însemnări despre originea, obiceiurile și orașele românilor. / p. 62
29. Georg Reicherstorffer, *Chorografia Moldovei*, fragment cuprinzând informații privind așezarea Țării, originea și obiceiurile românilor. / p. 63
30. Anton Verancsics, *Descrierea Transilvaniei, Moldovei și Țării Românești*, fragmente despre așezarea românilor, originea, limba și importanța strategică a țărilor lor. / p. 69
31. 1568 decembrie 8 (976 Cemaziulahir 18) Scrisoarea sultanului Selim al II-lea adresată principelui Transilvaniei, Ioan Sigismund, privind respectarea reciprocă a hotarelor. / p. 79
32. 1594 februarie 3, *Beltök*, Scrisoarea căpitanului V. Prépostvári către arhiducele Matias despre foloasele unirii eforturilor țărilor române în lupta antiotomană. / p. 81
33. 1597 martie 12. Armelin lângă Nicopol. Scrisoarea trimisă de mitropolitul Dionisie Rali lui Mihai Viteazul informează asupra pregătirilor de luptă ale creștinilor împotriva otomanilor. / p. 82
34. 1598 iunie 11, *Tîrgoviște*. Fragment din raportul lui Eric Lassota către împăratul Austriei, Rudolf al II-lea, privind ajutorul în bani sau soldați solicitat de Mihai Viteazul. / p. 83
35. 1600 martie 10, *Brașov*. Proiectele jurămintelor de credință între Mihai Viteazul și Sigismund al II-lea, regele Poloniei. / p. 85
36. 1600 mai 18, *Camenia*. Scrisoarea voievodului N. Herburt către fiul său Jan Herburt despre înfringerea polonezilor care l-au ajutat pe Ieremia Movilă împotriva lui Mihai Viteazul. / p. 87
37. 1600. Memorialul lui Mihai Viteazul către marele duce al Toscanei în care își descrie faptele puse în slujba țării sale și a creștinătății. / p. 88
38. 1601. Ziar ceh despre lupta de la Guruslău. / p. 101
39. 1638 septembrie 29; *Alba Iulia*. Tratatul de alianță între Vasile Lupu, domnul Moldovei și Gheorghe Rákóczi I, principele Transilvaniei. / p. 103
40. Evlya Celebi, *Carte de călătorii*, descrie frumusețile și bogățiile bisericii Trei Ierarhi din Iași. / p. 105

41. Paul de Alep, Călătoria patriarhului Antiohiei, Macarie din Halep, despre frumusețea bisericii mănăstirii Curtea de Argeș. / p. 110
42. 1744 aprilie 11, Sibiu. Fragment din raportul contelui Theobald von Czernin, către împărăteasa Maria Tereza cu privire la lupta românilor pentru drepturi sociale și naționale. / p. 114
43. 1784 noiembrie 9 — informare a comitatului Bihor trimisă vicecolone-lului de Bellegarde privind întinderea răscoalei țărănești. / p. 120
44. 1784 noiembrie 11. Zlatna. Raportul Oficiului montanistic superior Zlatna către Tezaurariatul transilvănean, cu privire la măsurile pentru restabi-lirea ordinii. / p. 122 ,
45. 1784 decembrie 3. Viena. Scrisoarea împăratului Iosif al II-lea către arhiducele Leopold de Toscana despre situația grea a românilor. / p. 126
46. 1784. Memoriul căpitanului Egermann, participant la înăbușirea răscoa-lei din Transilvania către Consiliul aulic de război. / p. 127
47. 1791, decembrie 29/9 ianuarie 1792. Iași. Tratatul de pace de la Iași, încheiat între Turcia și Rusia. / p. 137
48. 1792, Codice de legi (Kanunname) Fragmente privind autonomia Mol-dovei și Țării Românești. / p. 143
49. 1802 septembrie 19—28 (1217 cemazi I, evahir) Hatt-i șerif al sultanului Selim al III-lea, prin care se reînnoiesc vechile privilegii ale Țării Românești adăugându-se și altele noi ; sint incluse clauze și pentru Mol-dova. / p. 146
50. 1821 martie 3, București. Popovici, corespondentul de la București al ziarului austriac „Wiener Allgemeine Zeitung“ descrie acțiunea lui Tudor Vladimirescu. / p. 159
51. 1821 martie 12, Viena. Raportul lui Pignot, locțiitorul ministrului pleni-potențiar al Prusiei la Viena, către Friederich Wilhelm al III-lea, regele Prusiei, despre cauzele revoluției românilor condusă de Tudor Vladimi-rescu. / p. 161
52. 1821 aprilie 18. O scrisoare autografă a cavalerului de Gentz, secretarul și colaboratorul lui Metternich, către o persoană necunoscută. / p. 165
53. 1847 ianuarie 8. București. Raportul reprezentantului Franței la Bucu-rești, de Nion, către ministrul de externe al țării sale, Guizot, cu privire la profunda ostilitate a românilor față de dominația otomană asupra Principatelor. / p. 169
54. 1848 august 1, București. Raportul lui Robert Colquhoun, consulul britanic de la București, adresat vicontelui H.S.T. Palmerston, ministrul de ex-terne al Marii Britanii cu privire la protestul Guvernului Provizoriu față de intrarea trupelor turcești în Principate. / p. 171
55. 1848 septembrie 11, București. Raportul lui R. G. Colquhoun, consulul britanic de la București, către viconte H. S. T. Palmerston, referitor la starea de spirit a românilor în momenau intrării și înaintării trupe-lor otomane în Principate. / p. 182
56. 1849 aprilie 19/1 mai, Balta Liman. Convenția dintre Rusia și Poarta otomană, privitoare la Principatele române, numirea domnilor, prezența comisarilor ruși și turci pe lângă aceștia și staționarea trupelor de ocu-pație. / p. 191

57. 1849 *septembrie 17, București*. Raportul consulului francez la București, Eugène Poujade, către ministrul Afacerilor Străine din Franța, despre situația românilor din Transilvania. / p. 194
58. 1849. Studiu privind cauzele și desfășurarea revoluției române de la 1848, aflat în atenția diplomației franceze. / p. 194
59. 1851 *martie 24, Sibiu*. Raportul feldmareșalului Kalliany, locțiitor de guvernator civil și militar al Transilvaniei, către dr. Alexandru Bach, ministrul de interne la Viena, despre dorința de unire a românilor într-un stat independent. / p. 212
60. 1853 *februarie 15, București*. Raportul consulului francez la București, Eugène Poujade, către ministrul afacerilor externe al Franței, Drouyn de Lhuys, prin care sugerează ca țara să determine Poarta să declare ea însăși independența și neutralitatea Principatelor. / p. 215
61. 1857 *octombrie 5/17, București*. Raportul consulului general al Belgiei la București, Jacques Poumay, trimis ministrului de externe belgian, contele Charles Vilarin, despre certitudinea adoptării programului unionist de către Adunările ad-hoc din București și Iași. / p. 217
62. 1858 *august 19, Paris*. Convenția de la Paris între Austria, Franța, Marea Britanie, Prusia, Rusia, Sardinia și Turcia pentru organizarea definitivă a principatelor române, Moldova și Țara Românească. / p. 221
63. 1859 *februarie 6, Iași*. Telegramă adresată Foreign Office-ului de Henry Churchill, consul britanic la Iași, cu privire la entuziasmul manifestat în Moldova pentru alegerea lui Al. I. Cuza ca domn în Muntenia. / p. 229
64. 1859 *februarie 22, București*. Raportul înaintat de Jacques Poumay, consul belgian la București, ministrului de externe al Belgiei, privind sosirea la București a domnitorului Al. I. Cuza. / p. 229
65. 1859 *martie 2, Pera*. Fragment din raportul ambasadorului Franței la Constantinopol, Thouvenel, trimis contelui Walewski, ministrul de externe al Franței, referitor la dorința unanimă a românilor de a realiza unirea administrativă a celor două principate. / p. 236
66. 1870 *februarie 5, Belgrad*. Instrucțiune dată de locțiitorul ministrului afacerilor externe, D. Matici, agentului diplomatic al Serbiei la București, cu privire la hotărîrea guvernului român de a atribui țării, în relațiile internaționale, titlul de România. / p. 245
67. 1874 *septembrie 7, Therapia*. Raportul ambasadorului britanic la Constantinopol, sir Henry Elliot, către secretarul de stat pentru afaceri externe al Marii Britanii, Edward Henry Stanley conte de Derby, referitor la evidentele tendințe de independență economică și, implicit, politică ale României. / p. 248,
68. 1876 *iulie 24, Petersburg*. Raportul trimisului extraordinar și ministru plenipotențiar al Belgiei la Petersburg, contele G. Errembault de Dudzele, către ministrul afacerilor externe al Belgiei, contele D'Aspremont-Lynden, cu privire la conținutul memoriului cu cele șapte revendicări trimis de guvernul român Porții otomane la 16/28 iunie 1876. / p. 263
69. 1877 *mai 21, București*. Telegrama trimisă de corespondentul Agenției franceze de presă Havas referitoare la proclamarea independenței României. / p. 267

70. 1877 septembrie 17, București. Raportul lui Adolf Stern, consulul S.U.A. la București, către secretarul de stat al S.U.A., Evarts, privind participarea și comportarea armatelor române pe frontul de la Plevna. / p. 269
71. 1881. Fragment dintr-un memoriu al conelui Kálnoky, ministru al Ungariei, prin care recunoaște în mod realist situația românilor din statul dualist Austro-Ungaria și speranțele lor de a se uni cu România. / p. 276
72. 1891 iunie 25, Budapesta. Raportul consulului general al Marii Britanii la Budapesta, Artur Nicholson, către ministrul de externe britanic, relevând discriminările la care sînt supuși românii din Transilvania și lupta lor pentru eliberare. / p. 279
73. 1893 iulie 27, București. Raportul ministrului plenipotențiar al Italiei la București, Curtopassi, către ministrul afacerilor externe al țării sale, B. Brin, subliniază tactica politică a românilor din Transilvania, în lupta pentru obținerea de drepturi și poziția guvernului român față de măsurile de deznaționalizare promovate de guvernul regal ungar. / p. 281
74. 1893 septembrie 16, Viena. Raportul ambasadorului belgian la Viena, Van den Steen, către contele de Meroda Westerloo, ministrul de externe al Belgiei, relevă simpatia opiniei publice europene pentru aspirațiile românilor din Transilvania. / p. 287
75. 1897 noiembrie 1, București. Fragmente dintr-un raport confidențial adresat ministrului de externe al Austro-Ungariei despre rădăcinile și caracterul organizat al mișcării de eliberare a românilor din Transilvania. / p. 293
76. 1914 septembrie 19, București. Raportul ambasadorului belgian la București, Van Ypersele de Strihou, către J. Davignon, ministrul de externe al Belgiei, în legătură cu politica de neutralitate a României și dorința de a-și realiza idealul național. / p. 295
77. 1917 iulie 29, Paris. Telegrama ministrului de război francez, Georges Clemenceau, prin care îl roagă pe generalul Henri Mathias Berthelot, șeful Misiunii militare franceze în România, să transmită înaltului comandament român cele mai călduroase felicitări pentru strălucitoarele succese obținute de armata română. / p. 300.
78. 1917 august 26, Londra. Telegrama primită de la Foreign Office de Sir George Barclay, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Marii Britanii în România, conținând mesajul de simpatie și de admirație al primului ministru britanic, Lloyd George, pentru curajul și suferința poporului român în anul scurs de la intrarea în război a României. / p. 302
79. 1917 august, Paris. Telegrama cifrată a ministrului de război francez, Georges Clemenceau, către generalul Henri Mathias Berthelot, șeful Misiunii militare franceze în România, pentru a transmite comandantului șef al Armatei române încrederea deplină pe care o are armata franceză în înalta valoare a trupelor române. / p. 304
80. 1917 noiembrie 22, Londra. Telegrama adresată de Foreign Office trimisului extraordinar și ministru plenipotențiar britanic în România, Sir George Barclay, cu scopul de a transmite mesajul regelui Marii Britanii pentru regele României privind rezistența eroică a poporului român și sprijinul aliaților. / p. 306

81. *1917 noiembrie 26, Washington.* Mesajul președintelui S.U.A. Woodrow Wilson, adresat regelui Ferdinand al României exprimând simpatia amicală față de curajul poporului român în luptă și hotărîrea S.U.A. de a acorda ajutor României, la negocierile de pace și după război. / p. 307
82. *1918 ianuarie 24, Londra.* Telegrama trimisă de Foreign Office prin ministrul plenipotențiar al Marii Britanii la Iași, în care primul ministru englez, Lloyd George, își exprimă față de primul ministru român, I. C. Brătianu, toată simpatia pentru poporul român și armata lui care luptă în condițiile unor greutăți de neegalat. / p. 308
83. *1918 aprilie 24.* Mesajul președintelui S.U.A. trimis Coloniei române din Paris, exprimând simpatia guvernului american pentru aspirațiile legitime ale României. / p. 309
84. *1918 aprilie 25, Londra.* Telegrama adresată de Foreign Office ambasadorului Marii Britanii la Iași, pentru a transmite reginei Maria mesajul colonelului Walton, de prietenie și admirație a poporului englez pentru sacrificiile României. / p. 309
85. *1918 iunie 5, Washington.* Scrisoarea de răspuns a lui William Phillips, secretar de stat adjunct, adresată dr-ului Epaminonda Lucaciu, președintele Comitetului Executiv al Comitetului Național Român din America, cu sediul la Trenton, în care îi asigură pe românii din America că guvernul Statelor Unite va sprijini România. / p. 312
86. *1918 octombrie 12, Paris.* Scrisoarea ministrului de externe al Franței, Stephen Jean-Marie Pichon, trimisă vicepreședinților Consiliului Național al Unității Române cu sediul în Paris, prin care îi asigură de sprijinul guvernului francez în activitatea pe care acesta își propune să o dezvolte. / p. 315
87. *1918 noiembrie 6, Washington.* Telegrama lui Sir G. Barclay, ministrul plenipotențiar al Marii Britanii în România, aflat la Washington, prin care transmite guvernului român asigurările date de Statele Unite că vor sprijini România în realizarea aspirațiilor sale juste. / p. 316
88. *1918 noiembrie 11, Londra.* Scrisoarea adresată de secretarul de stat pentru afaceri externe britanic, Arthur James Balfour, către Take Ionescu, președintele Consiliului Național al Unității Române, în care își exprimă simpatia față de lupta românilor pentru unire. / p. 316
89. *1918 decembrie 6.* Știre din ziarul francez „Le Matin“ referitoare la unirea românilor din Crișana, Banat și Maramureș, cu patria mamă. / p. 318
90. *1918 decembrie 8, Roma.* Scrisoarea ambasadorului Marii Britanii la Roma, J. Rennel Rodd, către secretarul de stat pentru afaceri externe, sir A. J. Balfour, în care este reprodusă scrisoarea guvernului italian de recunoaștere a formării Consiliului Național al Unității Române. / p. 321
91. *1918 decembrie 9, Stockholm.* Telegrama transmisă de ambasadorul Franței la Stockholm, Louis Charles Marie Delavaud, din partea ministrului plenipotențiar al României în Suedia, G. Derussi, cu privire la desfășurarea adunării de la Albă-Iulia din 1 decembrie 1918. / p. 322
92. *1918 decembrie 29, Paris.* Telegrama lordului W. G. Derby, ambasadorul Marii Britanii la Paris, trimisă ministrului său de externe J. Balfour

cuprinzînd conţinutul telegramelor identice a celor patru ambasadori ai puterilor aliate la Bucureşti prin care se recunoaşte dreptul României de a-şi realiza aspiraţiile naţionale. / p. 324

93. 1919 ianuarie 6, Paris. Telegrama adresată de ministrul afacerilor externe al Franţei, Stephen Pichon, miniştrilor afacerilor externe dintr-o serie de ţări europene referitoare la unirea Transilvaniei cu România. / p. 326
94. 1919 septembrie 10. Saint Germain-en-Laye. Fragment din Tratatul de pace încheiat între Puterile aliate şi asociate şi Austria. / p. 329
95. 1920 iunie 4. Saint Germain-en-Laye. Fragment din Tratatul de pace încheiat între Puterile aliate şi asociate şi Ungaria. / p. 330

Introducere	3
1. Lupta pentru unirea naţiunii române	5
2. Lupta pentru unirea naţiunii române. Lupta populară	25
3. Lupta pentru unirea naţiunii române. Lupta naţională	25
4. Lupta pentru unirea naţiunii române. Lupta diplomatică	117
5. Revoluţia română din anul 1848 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu	126
6. Revoluţia română din anul 1848 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu	157
7. Revoluţia română din anul 1848 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu	216
8. Revoluţia română din anul 1848 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu	242
9. Revoluţia română din anul 1848 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu	274

CUPRINS

Prefață	5
Civilizația traco-geto-dacă, originea poporului român . . .	9
Constituirea statelor feudale românești. Lupta poporului român pentru eliberarea socială și națională	26
Răscoala condusă de Horea, Cloșca și Crișan	117
Revoluția română din anul 1821 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu	134
Revoluția română de la 1848	167
Unirea principatelor	214
Cucerirea Independenței României	243
Făurirea statului național unitar român	274